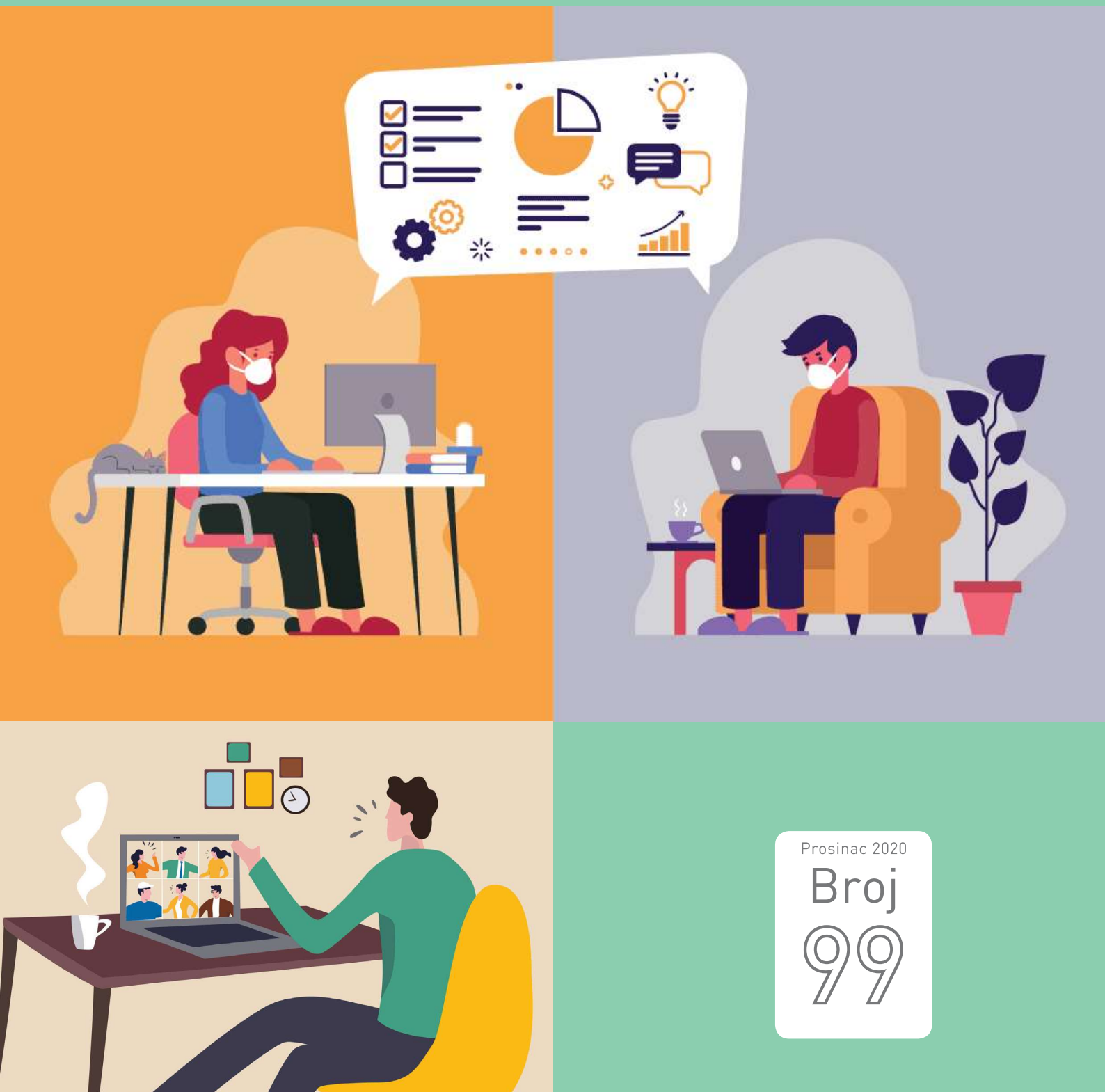

Prevoditelj

GLASILO HRVATSKOG DRUŠTVA ZNANSTVENIH I TEHNIČKIH PREVODITELJA

Prosinac 2020

Broj
99

ČLAN MEĐUNARODNE FEDERACIJE PREVODITELJA

UVODNA RIJEČ

PREDSJEDNIKA HDZTP-A

Poštovane kolegice i kolege, dragi prijatelji,

ove nas je godine „iz vedra neba“ pogodila katastrofa neočekivanih razmjera, toliko velika da je u depresiju survala praktično cijeli svijet, a u svakom slučaju naš neposredni okoliš u kojemu živimo. Vode se bitke s virusom, strahom, nesigurnošću, neizvjesnošću... Što reći u trenutku kad je najpotrebnije spasonosno povjerenje, a njega od svega ima najmanje, kao i najmanje razloga za nj? Jedna pozitivna stvar koja je sigurna jest da će pandemija koronavirusne bolesti jednom proći, kao i sve druge prije nje. No uz koju cijenu – zdravstvenu, društvenu, gospodarsku...?

S jedne je strane prevoditeljski rad prilično otporan na ovakvu vrstu krize jer prevoditelji i kad je normalno stanje praktično rade u uvjetima zaključavanja, tj. izolirani u svojem „skriptoriju“ za pisacim stolom, bez fizičkog i prostornog kontakta. Moderna tehnika još je više naglasila to samotnjačko obilježje prevoditeljskog rada, pa je uz računala i mobitele te sve vrste žičnih i bežičnih komunikacijskih i društvenih mreža potreba za izravnim kontaktom s ljudima doista svedena na minimum.

Prevoditeljsko poslovanje, međutim, pogađaju sva zbivanja u životnom okruženju jer ono izravno prati sudbinu gospodarskih subjekata i stanovništva, koji razmjerno smanjenju svojih dohodovnih aktivnosti smanjuju i potražnju za prevoditeljskim radom. Stoga, kad je gospodarstvu i narodu loše, i nama je prevoditeljima loše. Neizvjesnost sili na zatvaranje slavina, pa se poslovanje provodi „na kapaljku“. Kako će se prebroditi, preživjeti ovo stanje, u ovome je trenutku teško proniknuti. Kako god bilo, druga je pozitivna stvar da su prevoditeljske usluge potrebne i tijekom pandemije, a svakako će potražnja za njima opet narasti nakon pandemije.

Marijan Tokić

Ove smo godine nažalost morali izvanredno produjiti termin za našu godišnju skupštinu i kolegijalno druženje te sve skupa odgoditi nekoliko mjeseci do povoljnijega trenutka – zaustavljanja i suzbijanja pandemije. Nije lako nositi se sa životnom i radnom svakodnevicom u stalnom strahu za drage i bliske osobe, za nam teško pada izostanak društvenja, još više nam je stalo do zdravlja i dobrobiti dragih kolegica i kolega. Izdržimo u zajedništvu, strpljivo i ustrajno. Nadamo se da će za koji mjesec korona probujati te da će se život uvelike normalizirati i da ćemo svi zajedno odahnuti i obnoviti svoje društvene veze.

Dotada, želim vam svako dobro, čuvajte sebe i svoje najmilije i neka vam bude sretan, miran i neeventful Božić i spokojna Nova godina.

Do skorog susreta!

Marijan Tokić
predsjednik HDZTP-a

U OVOM BROJU

1. Uvodnik
2. Povodom 30. godišnjicedubrovačke udruge prevoditelja
3. Pravo Europske unije: pravnojezične dvojbe na primjeru radnoga prava
4. Prevođenje financijskih izvještaja
5. Terminološki opisni rječnik ovisnosti
6. Rudarenje termina u dokumentima Europske unije
7. Kako se na francuskom kaže Fakenews?

TERMINOLOŠKI OPISNI
RJEČNIK OVISNOSTI

JEDINI CJELOVITI RJEČNIK OVISNOSTI U OVOM DIJELU EUROPE

Siniša Brlas,
profesor psihologije

Pišući svoje knjige iz područja prevencije i suzbijanja ovisnosti, a dosad sam ih napisao desetak, bilo je nužno definirati mnogobrojne važne termine u ovom specifičnom području stručnoga djelovanja (područje uključuje sredstva ovisnosti odnosno droge, alkoholizam

Siniša Brias,
profesor psihologije

u problematično i patološko kockanje). Ono što me je već u ranoj fazi izučavanja problematike i pisanja zaprepastilo jest činjenica da pojedini od termina, posebno oni povezani s doživljavanjem i ovisničkim ponašanjem pojedinca, dakle oni termini koji su mahom u području psihologije ovisnosti, uopće u literaturi nisu bili opisani ili su bili opisani nekonzistentno, višeznačno ili nedovoljno precizno. Odmah mi je bilo jasno kako će u budućnosti biti nužno u ovo područje znanstvenog i općedruštvenog interesa uvesti reda. Tako je višegodišnjim prikupljanjem termina, pojmova i pojmovnih kategorija te pokušajem njihova sistematiziranja i što preciznijeg određenja za potrebe pisanja mojih knjiga, uz knjige nastajao i ovaj rječnik, koji sam nazvao *Terminološki opisi rječnik ovisnosti*. Rječnik sam tako nazvao stoga što opisuje terminološke pojmove i pojmovne kategorije iz više područja (ovisnosti) bez obzira na standardnost njihove uporabe, a nastojao sam da on u najvećoj mogućoj mjeri bude odraz aktualnog stanja položaja riječi u uporabnom jeziku i svakodnevnom govoru, što znači da objašnjenja ne pretpostavljaju buduća stanja i ne priječe da objašnjene riječi, odnosno pojmovi ubuduće dobiju drukčiji status i/ili objašnjenja. U tri odvojene cjeline u rječniku se opisuju nalazniji terminološki

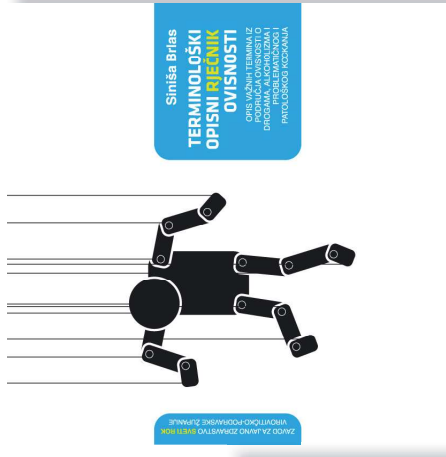
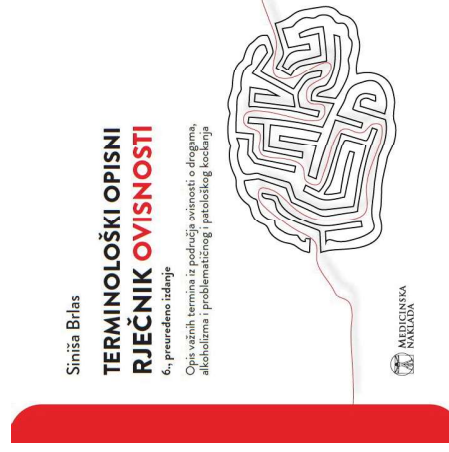
pojmovi i pojmovne kategorije iz više područja (ovisnosti): ovisnosti o drogama, alkoholizma te problematičnog i patološkog kockanja.

U rječniku su pojedini termini prepoznatljivih definicija jer su već bili dobro definirani u literaturi, neki su kompilacija iz više izvora, dok su pojedini termini tek u mojim knjigama po prvi put definirani, i to posebno u domaćoj literaturi (na primjer pojam *ovisničko ponašanje*).

Poseban su izazov u kreiranju rječnika bili žargonizmi. Oni su po svojoj definiciji specifični, pa su mnogi čak i situacijski kreirani, stoga ih je gotovo bezbroj (kao *marra* ili *marica* za marihuanu ili *smede* za heroin i slično). Naravno da slijedom takve dinamike njihova nastanka u ovome rječniku nisu ni mogli biti svi obuhvaćeni. Stoga sam se odlučio za pristup prema kojemu sam naveo samo one žargonizme koji se u svakodnevnom govoru, ali i u (uglavnom domaćoj) literaturi ponajviše rabe, dakle čija je uporaba u „običnom“ govoru subjektivno, s moje strane, procijenjena kao najučestalija.

Već od početka prikupljanja građe za prvo izdanje rječnika bilo mi je sasvim jasno kako će mnogi njegovi korisnici imati svoje mišljenje kad budu čitali definicije ili opise pojmovnih kategorija, kako god ono bilo, jer je činjenica da su pojedini termini definirani i objašnjeni preciznije, dok su neki samo površno određeni. Vjerojatna je bila i mogućnost, koja se kasnije pokazala realnom, da neki termini nisu bili obuhvaćeni prvim izdanjem ovoga rječnika i da će nakon određenog vremena rječnik trebati osvjježiti i dopuniti. Već sam se tada nadao da će rječnik imati takav život. To se već vrlo brzo nakon objavljivanja prvoga izdanja pokazalo ispravnom procjenom, pa sam odmah pristupio prikupljanju novih pojmova. Rezultat je toga truda u sljedećih pet godina nakon prvog izdanja bilo novo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje.

Terminološki opisi rječnik ima vrlo uzbudiv i uspješan život. Dosad je objavljeno čak šest izdanja, neizmjenjenih ili izmijenjenih. Nakladnik prvoga izdanja (i tako sve do petoga) jest Zavod za javno zdravstvo *Sveti Rok Virovitičko-podravske županije*, zdravstvena ustanova u kojoj radim kao psiholog u Djelatnosti za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja. Prvo je izdanje rječnika tiskano 2011. godine i vrlo je brzo za njega pokazan izniman interes, i stručnjaka i pojedinaca i institucija. Stoga je te iste, 2011. godine

Impresum:

„Prevoditelj“ izlazi jednom godišnje.

Izdavač: Hrvatsko društvo znanstvenih i tehničkih
prevoditelja, 10 000 Zagreb, Amruševa 19/II,
tel.: (01) 4922 730, (01) 4810 397, faks: (01) 4817 658

Mrežne stranice: <http://www.hdztp.hr>

Elektronička pošta:

prevoditeljski-centar@zg.tcom.hr

drustvoprevoditelja@gmail.com

Uredništvo: Članovi UO-a

Odgovorni urednik: Vinko Purgar

Lektura: Željana Klječanin Franić, prof.

Prijelom i grafička priprema: Dario Jelusić, prof.

Tisak: Škola za grafiku, dizajn i medijsku produkciju

Naklada: 250 primjerka

Autori izriču vlastita mišljenja i stajališta koja se
ne moraju poklapati s mišljenjem uredništva.

Autori odgovaraju za točnost podataka.

Uredništvo pridržava pravo intervencije u tekstovima.

Članci objavljeni u „Prevoditelju“ predmetom su autorskog prava
njihovih autora, ako u tekstu nije drukčije naznačeno.

Svako objavljivanje članaka, citiranje, djelomično ili u potpunosti,
dopušteno je samo uz prethodnu suglasnost autora članka.

